

Wprowadzenie do edukacji międzykulturowej

KJ 2019 / 2020

SEMESTR II

Cele przedmiotu

- zapoznanie Studentów z wiedzą obejmującą podstawowe zagadnienia i procesy z zakresu edukacji międzykulturowej
- ukazanie związku kultury z wychowaniem
- kształtowanie pogłębionej tożsamości oraz postaw szacunku i dialogu wobec innych kultur

Efekty kształcenia

- wiedza
- umiejętności
- kompetencje społeczne

Efekty kształcenia - wiedza

- Student zna i rozumie podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej
- potrafi je odnieść do osobowego, integralnego rozwoju dziecka lub ucznia
- zna i rozumie główne środowiska wychowawcze, ich specyfiki i procesy w nich zachodzące

Efekty kształcenia - wiedza

- Student zna i rozumie zagadnienie edukacji włączającej, a także sposoby realizacji zasady inkluzji
- zna i rozumie zagadnienie edukacji międzykulturowej

Efekty kształcenia - wiedza

- Student zna i rozumie zróżnicowane potrzeby rozwojowe edukacyjne dzieci lub uczniów uwarunkowane wpływem czynników środowiskowych
- zna sposoby dostosowywania do nich zadań rozwojowych i edukacyjnych

Efekty kształcenia - wiedza

- Student zna i rozumie procesy komunikacji społecznej oraz ich prawidłowości i zakłócenia
- zna i rozumie kulturowe, antropologiczne, aksjologiczne i socjologiczne opisy współczesności:
  - funkcje edukacji w życiu społeczeństw i egzystencji jednostek
  - typy i rolę ideologii w życiu społecznym
  - ulokowanie społeczne, blokady i możliwości rozwojowe różnych grup społecznych oraz elementy socjologii edukacji

Efekty kształcenia - wiedza

- Student zna i rozumie procesy wychowania i kształcenia (wybrane ujęcia teoretyczne):
  - ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania
  - istotę wychowania
  - zagadnienia wychowania jako spotkania w dialogu
  - wychowania do odpowiedzialnej wolności oraz społeczeństwa wielokulturowego
  - typy relacji międzyludzkich oraz procesy rządzące tymi relacjami
  - główne środowiska wychowawcze
  - podstawy dialogu międzykulturowego

Efekty kształcenia - umiejętności

- Student potrafi obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno - psychologicznej oraz proponować rozwiązania problemów
- potrafi wykorzystywać w codziennej praktyce edukacyjnej różnorodne sposoby organizowania środowiska uczenia się i nauczania, z uwzględnieniem specyficznych potrzeb i możliwości poszczególnych dzieci lub uczniów oraz grupy

Efekty kształcenia - umiejętności

- Student potrafi identyfikować i rozbudzać zainteresowania dzieci lub uczniów oraz odpowiednio dostosowywać sposoby i treści kształcenia
- potrafi efektywnie pracować w środowiskach zróżnicowanych pod względem kulturowym oraz z dziećmi z doświadczeniem migracyjnym

Efekty kształcenia - umiejętności

- Student potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim oraz wykazywać troskę o kulturę i etykę wypowiedzi własnej, dzieci lub uczniów

Efekty kształcenia - kompetencje społeczne

- Student jest gotów do posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka
- jest gotów do formowania właściwych zachowań i postaw dzieci lub uczniów, w tym wobec kultury i sztuki

Efekty kształcenia - kompetencje społeczne

- Student jest gotów do budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej
- jest gotów do pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami dzieci lub uczniów i innymi członkami społeczności przedszkolnej, szkolnej i lokalnej

Efekty kształcenia - kompetencje społeczne

- Student jest gotów do porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w grupie przedszkolnej i klasie szkolnej oraz poza nimi
- jest gotów do rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i regionalnego oraz ich wpływu na funkcjonowanie dzieci lub uczniów, a także podejmowania współpracy na rzecz dobra dzieci lub uczniów i tych środowisk

Efekty kształcenia - kompetencje społeczne

- Student jest gotów do projektowania i wdrażania działań mających na celu edukację aksjologiczną i wychowanie do wartości – wprowadzanie dzieci lub uczniów w świat wartości
- jest gotów do stosowania norm etycznych w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla godności człowieka

Ocena

Na ocenę dostateczną

- minimalny poziom osiągnięcia efektów kształcenia

■ WIEDZA

Student opanował jedynie podstawowy zakres wiedzy z zakresu edukacji międzykulturowej. Słabo zna czy rozumie procesy komunikacji społecznej oraz ich prawidłowości i zakłócenia. Nie potrafi rozpoznawać specyfiki środowiska lokalnego i regionalnego oraz ich wpływu na funkcjonowanie dzieci lub uczniów.

Na ocenę dostateczną

- minimalny poziom
osiągnięcia
efektów kształcenia

■ UMIEJĘTNOŚCI

Student nie potrafi wykazać się otwartością potrzebną do pracy zespołowej. Przejawia pewien opór wobec osób pochodzących z różnych środowisk, o różnej kondycji emocjonalnej. Trudno mu podejmować dialog.

Na ocenę
dostateczną

- minimalny poziom
osiągnięcia
efektów kształcenia

■ **KOMPETENCJE SPOŁECZNE**

Student w niewielkim stopniu posługuje się przekazaną wiedzą w praktycznej działalności pedagogicznej. Przejawia postawę bierną.

Na ocenę
bardzo dobrą
- pełna realizacja
efektów kształcenia

■ **WIEDZA**

Student zna i rozumie zagadnienia z zakresu edukacji międzykulturowej. Zna i rozumie procesy komunikacji społecznej oraz ich prawidłowości i zakłócenia. Rozpoznaje specyfikę środowiska lokalnego i regionalnego oraz ich wpływ na funkcjonowanie dzieci lub uczniów.

Na ocenę
bardzo dobrą

- pełna realizacja
efektów kształcenia

■ UMIEJĘTNOŚCI

Student podejmuje (lub jest gotowy do podjęcia) pracę w zespole, pełni w nim różne role oraz współpracować z innymi wychowawcami.

Porozumiewa się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w grupie przedszkolnej i klasie szkolnej oraz poza nimi.

Na ocenę
bardzo dobrą
– pełna realizacja
efektów kształcenia

■ **KOMPETENCJE SPOŁECZNE**

Student bardzo dobrze posługuje się zdobytą wiedzą w praktycznej działalności pedagogicznej.

Prezentuje zasadniczo postawy otwartości, szacunku, odwagi i wytrwałości w podejmowaniu dialogu z innymi.

Treści programowe - WYKŁAD

- Edukacja wielokulturowa a edukacja międzykulturowa
- definiowanie pojęć, cele, obszary realizacji
- Kulturowe konteksty społecznego funkcjonowania
zbiorowości, grup czy jednostek
- Tożsamość kulturowa (indywidualna i społeczna)
- Postawy wobec różnic kulturowych. Zasady pedagogiczne
przeciwdziałania uprzedzeniom, tolerancja i dialog
w układzie demokratycznego wielokulturowego
społeczeństwa

Treści programowe - WYKŁAD

- Stratyfikacje społeczne grup kulturowych w społeczeństwie: mniejszość narodowa i mniejszość etniczna – definiowanie i analiza pojęć(naród, narodowość, etniczność, asymilacja, akulturacja).
- Człowiek pogranicza. Typy pograniczy. Charakterystyka pojęć: autochton, dyfuzja kultur, symbioza kulturowa.
- Relacje społeczne a odmiennność kulturowa, problematyka migracji i uchodźstwa – wyzwania edukacji międzykulturowej

Przypisana
liczba punktów
ECTS

- WYKŁAD 10 godzin: 1 punkt ECTS

Forma zaliczenia przedmiotu

Forma zaliczenia przedmiotu - wykład

- Egzamin ustny (preferowany) lub pisemny
- Ustny: odpowiedź na 3 wylosowane pytania
Pisemny: test 30 pytań jednokrotnego wyboru a/b/c
- Zagadnienia zostaną podane przed egzaminem
- Przewidywany termin egzaminu – pozostajemy w kontakcie (pandemia)

Literatura

Literatura podstawowa

- Grzybowski P., Edukacja międzykulturowa – przewodnik. Pojęcia, literatura, adresy, Impuls, Kraków 2008.
- Szkoła i nauczyciele wobec problemów edukacji międzykulturowej, red. Z. Jasiński, Instytut Nauk Pedagogicznych, Opole 2010.
- Edukacja międzykulturowa w Polsce i na świecie, red. T. Lewowicki, UŚ, Katowice 2000.
- Misiejuk D., Kreowanie wspólnoty. Pedagogiczne aspekty rozwoju wrażliwości międzykulturowej, w: Kultura jako fundament wspólnoty edukacyjnej, red. A. Sajdak, Wyd. UJ, Kraków 2005.
- Nowicka E., Świat człowieka - świat kultury., PWN, Warszawa 2000.

Literatura uzupełniająca

- Balcer E., Samowychowanie w ujęciu wybranych autorów XX wieku, Towarzystwo Naukowe KUL, KUL JP II, Lublin 2017.
- Bokszański Z., Stereotypy a kultura, Wydawnictwo Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, Wrocław 1997.
- Boski P., Kulturowe ramy zachowań społecznych, PWN, Warszawa 2010.
- Brezinka W., Erziehung und Pädagogik im Kulturwandel, Reinhardt Ernst, 2003.
- Grzybowski P., Edukacja Europejska – od Wielokulturowości ku Międzykulturowości, Impuls, Kraków 2009.

Literatura uzupełniająca

- Kopczyńska M., Animacja społeczno-kulturalna, Centrum Animacji Kulturalnej, Warszawa 1993.
- Nikitorowicz J., Edukacja regionalna i międzykulturowa, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
- Peeters M. A., Globalizacja zachodniej rewolucji kulturowej. Kluczowe pojęcia, mechanizmy działania, Wyd. SS Loretanek, Warszawa 2010.

Terminy

Terminy naszych zajęć

- Kontakt mailowy
- Nagrania zajęć (trwająca pandemia)
- Termin egzaminu – pozostajemy w kontakcie

Jakie macie
Państwo
pytania?

Kontakt

dr Elwira Balcer
Kolegium Jagiellońskie Toruń
e.balcer@kj.edu.pl